

แผนการพัฒนาลู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ประจำปีการศึกษา 2568
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1. หลักการและเหตุผล

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ได้กำหนดแผนการพัฒนาลู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ประจำปีการศึกษา 2568 เพื่อเสริมสร้างคณะฯ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผ่านการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาปรับปรุงและสร้างนวัตกรรมในการทำงานประจำอย่างต่อเนื่องทั่วทั้งคณะฯ และในปี 2567 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ “ยกระดับการผลิตบัณฑิตและวิจัยให้มีประสิทธิภาพสูง” เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในคณะฯ ในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ (Enhance Learning Organization towards Excellence) โดยจัดกระบวนการสนับสนุนเพื่อให้มีการสร้าง ใช้ จัดเก็บ และแบ่งปันความรู้ในการปฏิบัติงานประจำ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมที่มุ่งเน้นคุณภาพการผลิตบัณฑิต อย่างต่อเนื่อง ได้ดำเนินการจัดการความรู้ 2 เรื่อง คือ

- 1) ด้านการเรียนการสอน การทำข้อสอบปรนัยใน E learning
- 2) ด้านการวิจัย พัฒนางานสังคมสงเคราะห์ด้านการวิจัย โดยบูรณาการร่วมกับโครงการ Writing workshop

ผลการประเมินการดำเนินการดังกล่าว อาจารย์ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเห็นประโยชน์ของการได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน ดังนั้นในปีการศึกษา 2568 เพื่อส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คณะได้นำการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาเป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยคณะมีการทบทวนตนเองด้านการจัดการความรู้ในระยะเวลาที่ผ่านมา ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทบทวนตนเองด้านการจัดการความรู้ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

หัวข้อประเมินตนเอง ด้านการจัดการความรู้	ผลการประเมิน(สิ่งที่มีอยู่/ทำอยู่)
1. การบ่งชี้ความรู้	<p>กระบวนการสร้างตัวบ่งชี้ความรู้ คณะได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ (KM) ระดับคณะโดยเฉพาะ เพื่อพิจารณากำหนดประเด็นการจัดการองค์ความรู้ และการสรุปวิเคราะห์ SWOT ของคณะ มาสร้างองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของคณะ “เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย” และพันธกิจ 1 ด้านการผลิตบัณฑิต เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ และพันธกิจ 2 สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนาทางสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ “เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถทางวิชาการ” จึงได้ออกความรู้ที่คณะพัฒนาบุคลากร 2 เรื่อง การวัดและประเมินผลในการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะด้านการประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการทำวิจัยเพื่อให้มีผลต่อการพัฒนา นโยบาย ซึ่งคณะมีอาจารย์อาวุโส ที่ทำงานวิจัยมาโดยตลอด และงานวิจัยหลายชิ้นที่นำไปปรับใช้ในการพัฒนาองค์กร ดังนั้นจึงมีการนำเสนอการวิจัยเพื่อการปรับปรุงนโยบายและการปฏิบัติงาน สวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องเป็นการส่งผ่านอาจารย์อาวุโสมายังอาจารย์รุ่นใหม่ของคณะ ดังนั้น ในปี 2565 คณะจึงสรุปจากการประชุมว่าจะมีการจัดการความรู้ใน 2 ประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านการเรียนการสอน เรื่อง การทำข้อสอบปรนัยใน E learning 2) ด้านการวิจัย การพัฒนาทางสังคมสงเคราะห์ด้านการวิจัยเรื่อง จริยธรรมการวิจัย
2. การสร้างและแสวงหาความรู้	<p>คณะได้ดำเนินการสร้างความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในคณะ โดยมีวิทยากรภายในคณะที่มีประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และได้จัดกิจกรรมได้ครบตามแผนที่กำหนดไว้ สำหรับปี 2568 เพื่อยกระดับการผลิตเผยแพร่งานวิจัยให้มีประสิทธิภาพสูง และการมุ่งไปสู่เป้าหมายการปรับหลักสูตรในลักษณะการปฏิบัติมากขึ้น ดังนั้น การวัดผลและประเมินผลต้องมีความชัดเจน และการสร้างและแสวงหาความรู้ด้านการวิจัย จึงเน้นการวิจัยเพื่อปรับปรุงนโยบายให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดแลกเปลี่ยนการวิจัยเชิงปฏิบัติกับกลุ่มเป้าหมายในเชิงลึกมากขึ้น</p>
3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	<p>คณะกรรมการได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี ได้อย่างเป็นระบบ โดยการประชุมสังเคราะห์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาเป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติต่อไป</p>
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้	<p>คณะกรรมการได้ดำเนินการประมวลและกลั่นกรองความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี และเผยแพร่ไปยัง website คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม</p>
5. การเข้าถึงความรู้	<p>คณาจารย์และบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงความรู้ได้จาก 1) website คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม</p>
6. การแบ่งปันความรู้	<p>สำหรับปีการศึกษา 2568 มีจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์ในคณะและหน่วยงานภายนอก สำหรับในปีต่อไปถ้าได้ความรู้ที่เป็นนวัตกรรมที่ดีแล้วจะพัฒนาไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สนใจในสถาบันต่าง ๆ</p>
7. การเรียนรู้	<p>มีการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้และวัดผลสัมฤทธิ์ของความรู้ในระดับดี แต่ต้องมีการพัฒนาคู่มืออย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คู่มือที่มีคุณภาพต่อไป</p>

จากการประเมินตนเองเรื่องการพัฒนาคณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น คณะจึงทำการวิเคราะห์พันธกิจของคณะเพื่อกำหนดกรอบ ตัวชี้วัด และ แนวทางการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาคณะสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ของแผนการจัดการความรู้

1. ใช้กระบวนการจัดการความรู้พัฒนาคณะสู่องค์การแห่งการเรียนรู้
2. นำความรู้ที่ได้ในข้อ 1 ออกเผยแพร่ใน Website

3. เป้าหมาย คลังความรู้ 2 เรื่อง

4. ขอบเขตของการจัดการความรู้

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และขอบเขตการจัดการความรู้ ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์

“เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย”

4.2 พันธกิจ

- 1 เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ
2. สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ
3. บริการวิชาการที่บูรณาการกับการเรียนการสอนและวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชน สังคม และก่อให้เกิดรายได้
4. อนุรักษ์ สืบสาน ต่อยอด ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมไทย- จีน

4.3 ขอบเขตการจัดการความรู้ ด้วยวิสัยทัศน์และพันธกิจดังกล่าว ปีการศึกษา 2568 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฯ เลือกจุดแข็งของคณะคือการวิจัย และ จุดอ่อนของคณะคือประสิทธิภาพของการผลิตบัณฑิตมากำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ 2 พันธกิจ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

1. **พันธกิจที่ 1** เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ
2. **พันธกิจที่ 2** สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ

ตารางที่ 2 ขอบเขตและจำนวนเรื่องการจัดการความรู้ ปีการศึกษา 2568

พันธกิจ	ประเด็นความรู้	KPI ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
พันธกิจที่ 1 เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ	1. แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ	แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ
พันธกิจที่ 2 สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ	2. การวิจัย การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ด้านการวิจัย เรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพ	เกิดการขับเคลื่อนการวิจัยเชิงคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ

4. แผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ (เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด แผนการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัดความสำเร็จ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	แผนการดำเนินงาน												งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
				พ.ศ. 2568						พ.ศ. 2569							
				ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.				
	พันธกิจที่ 1 เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ																
1	แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ	มีรายวิชานำไปประยุกต์ใช้	มี							*					-	คณะกรรมการบริหารหลักสูตร	
	พันธกิจที่ 2 สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ																
2	การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ด้านการวิจัย เรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพ	มีองค์ความรู้ไปขับเคลื่อนขยายผล	มี										*	-	ก.ก.วิจัยและตำรา		

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ

วันพุธ ที่ 29 ตุลาคม 2568 เวลา 9.30 -12.30 น.

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ณ ห้องประชุมคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

คณาจารย์และเจ้าหน้าที่คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม และคณาจารย์และเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ รวมจำนวน 13 คน

วัตถุประสงค์ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในปัจจุบัน ประชากรเด็กลดลง ในขณะที่จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย น้อยลง ประกอบกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นจำนวนมากและหลากหลายให้เลือกเรียน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นคณะฯหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว จำนวนผู้เข้าเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีลดน้อยลงอย่างต่อเนื่องไม่ถึงเป้าหมายจำนวน 50 คน จากสถิติของสำนักทะเบียนและประมวลผล จำนวนนักศึกษารับเข้าชั้นเรียนหลัง 5 ปี พบว่า ปีการศึกษา 64 จำนวน 26 คน ปี 65 จำนวน 33 คน ปี 66 จำนวน 27 คน ปี 67 จำนวน 14 คน และ ปี 68 จำนวน 23 คน ส่งผลให้การผลิตบัณฑิตเข้าสู่วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ปัจจุบันประเทศไทยมีนักสังคมสงเคราะห์ 5 คน ต่อประชากร 100,000 คน ดังนั้นองค์กรต่าง ๆ หรือหน่วยงานหลายหน่วยโดยเฉพาะกระทรวงหลัก ๆ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปฏิบัติงานกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย รวมถึงการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ จึงจำเป็นต้องรับวุฒิเปิดเพื่อทำหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ เช่น สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ จิตวิทยา รัฐศาสตร์ เป็นต้น และเมื่อบุคคลเหล่านี้เข้าสู่ระบบการทำงานจะพบว่าความรู้ที่ไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบเป็นอุปสรรคให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมตามที่สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์กำหนด หรือบางคนต้องการเข้าสู่การเรียนระดับอุดมศึกษา แต่มีข้อจำกัดเรื่องการทำงานในเวลาราชการ

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม เห็นความสำคัญของสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีเป้าหมายที่จะจัดการเรียนการสอนสังคมสงเคราะห์ภาคสมทบ เพื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาเข้ามาเรียนในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ และสามารถผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้มากขึ้น และ

ประการสำคัญสอดคล้องกับนโยบายมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต สนับสนุนให้ทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยใด และให้มีการจัดเวลาเรียนที่ยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถจัดสรรเวลาเรียนกับการทำงานได้ แต่อย่างไรก็ตามบุคลากรของคณะฯ ยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ จึงประสานคณะนิติศาสตร์ ซึ่งดำเนินการหลักสูตรภาคสมทบและมีผู้เข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก เพื่อนำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาคสมทบ และบุคลากรของคณะฯ มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบและดำเนินการให้ประสบความสำเร็จต่อไป

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เริ่มจาก คณะนิติศาสตร์ ผศ.นิก สุนทรชัย นำเข้าสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมอบหมายให้คณาจารย์ในคณะนำเสนอการจัดการเรียนการสอนของคณะนิติศาสตร์ ดังนี้

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM)

“การจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ”

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ทำไมต้องจบนิติศาสตรบัณฑิต ???

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เปิดรับสมัครข้าราชการตำรวจชั้นประทวนและบุคคลภายนอก
เพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ
ชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน พ.ศ.2565

รับสมัคร 28 มี.ค. - 21 เม.ย.65

1. รับสมัครและคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

ตำรวจตำแหน่ง ผบ.มว.จก.บปพ. ในสังกัด ก.9

เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน (เพศชาย) ผู้มีวุฒิปริญญาตรีนิติศาสตร์
และคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่กำหนด

41 อัตรา

2. รับสมัครและสอบแข่งขันบุคคลภายนอก

ตำรวจตำแหน่ง รอง สว.(สอบสวน)

1. เป็นบุคคลภายนอก เพศชาย จำนวน 300 อัตรา และ เพศหญิง 100 อัตรา

2. วุฒิกศษปริญญาด้านนิติศาสตร์

400 อัตรา

3. รับสมัครและสอบแข่งขันบุคคลภายนอก

45 อัตรา

นี่คือคำตอบ

ทำไมต้องจบนิติศาสตรบัณฑิต ???

เปิดสอบ
www.สวมแนวข้อสอบราชการ.com

อนุมัติ!!
เปิดรับสมัคร
"นายร้อยตำรวจ"
รอง สว.(สอบสวน)
จำนวน **800** อัตรา
[ชาย / หญิง]
www.สวมแนวข้อสอบราชการ.com
0844283086 Line 0844283086 เปิดสอบนายสิบตำรวจ

ทำไมต้องจบนิติศาสตรบัณฑิต ???

ปลดอำเภอ
2564
รับสมัครตั้งแต่วันที่
19 พฤษภาคม
ถึง 10 มิถุนายน 2564
นายร้อยตำรวจ พนักงานสอบสวน
800 อัตรา

จะขยายรับสมัคร เป็นวันที่ 1 - 28 เมษายน 64
สอบประมาณ 27 มิถุนายน 64
ทำให้มีเวลาเตรียมตัวสอบมากขึ้น
★ ปีนี้ รับเพียงชุด บ.ตรี นิติศาสตร์ เท่านั้น (ไม่เอาอื่น) ★
โอกาสสอบเข้าได้เยอะ ไม่กี่ปีสอบแข่งขัน ข้าราชการได้หมด

สอบท้องถิ่น 2564
นิติกร
คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง **รวม 55 อัตรา**
อัตราว่าง ภาคเหนือ

การเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

สถานีตำรวจบ้านคลองสวน จ.สมุทรปราการ

การเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

สำนักงานประกันสังคม จ.สมุทรปราการ

การเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

สถานีตำรวจภูธรจ่อหอ จ.นครราชสีมา

การเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 3 จ.นครราชสีมา

การเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับผู้บริโภค
กรุงเทพฯ

หน่วยงานที่คณะทำความร่วมมือ (MOU)

สถาบันอนุญาโตตุลาการ

หน่วยงานที่คณะทำความร่วมมือ (MOU)

กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ

หน่วยงานที่คณะทำความร่วมมือ (MOU)

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 2

หน่วยงานที่คณะทำความร่วมมือ (MOU)

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กรมคุ้มครองสิทธิ

สำนักงานกิจการยุติธรรม

สภานายความจังหวัดสมุทรปราการ

การจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ

การเรียนแบบ hybrid และ Block Course

การเรียนแบบไฮบริด เป็นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ร่วมกับใช้ระบบ E-learning ของมหาวิทยาลัย ที่ช่วยในการเรียนการสอน โดยการเรียนการสอนในห้องเรียน จะจัดในวันเสาร์-อาทิตย์ในบางสัปดาห์ เน้นการทบทวนบทเรียนและกรณีศึกษาจากที่นักศึกษาได้ศึกษาผ่านระบบ E-learning เพื่อช่วยทำให้เข้าใจเนื้อหารายวิชาได้ตรงจุดมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ

เรียนเสาร์-อาทิตย์บางสัปดาห์ ไม่กระทบเวลาราชการ

- เรียนวันเสาร์-อาทิตย์ในบางสัปดาห์
- เน้นสรุปและทบทวนบทเรียน
- ตอบข้อคำถาม และทำแบบฝึกหัด

การจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ

การเรียนแบบ Block Course

รูปแบบการเรียนที่เน้นการเรียนที่ละวิชาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่จำกัด โดยคณะจะจัดให้มีการเรียนการสอนเดือนละ 2 วิชาเป็น Block เมื่อเรียนครบ 2 วิชาแล้วจะทำการจัดสอบทั้ง 2 วิชาให้เสร็จสิ้นในต้นเดือนถัดไป แล้วจึงค่อยเริ่มเรียนวิชาถัดไป รูปแบบนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการเรียนแบบเข้มข้นและจบได้เร็วขึ้น หรือผู้ที่ทำงานประจำ

การจัดตารางเรียน และตารางสอบ

เรียน BLOCK ละ 2 วิชา และสอบ 1 ครั้งในวันอาทิตย์เต็มวัน

ตารางสอน - ตารางสอบ ภาคสมทบ (แบบ Hybrid) ภาคการศึกษาที่ 1/2568

วันที่ 4 สิงหาคม - 20 ธันวาคม 2568 ห้อง 2....

ปทุมธานีเทรสต์ 68 วันอาทิตย์ที่ 3 สิงหาคม 2568 เวลา 09.00 น.

ชั้นปีที่ 1 รหัส 68

ชั้นปีที่ 2 รหัส 66 (หลักสูตร 2 ปี)

ชั้นปีที่ 3 รหัส 65 (หลักสูตร 3 ปี)

บล็อกที่ 1				
1) รายวิชา LA4002 ประวัติศาสตร์กฎหมาย 2 หน่วยกิต				
วัน	วันที่	เวลา/ชั่วโมง	รูปแบบการสอน	อาจารย์ผู้สอน
	4-8 ส.ค. 68	15 ชั่วโมง	E-learning 15 ชั่วโมง	ศ.นิก สุนทรชัย
เสาร์	9 ส.ค. 68	08.00-17.00 น./ 8 ชม.	เรียนในชั้นเรียน	
อาทิตย์	10 ส.ค. 68	08.00-16.00 น./ 7 ชม.	โดยอาจารย์ผู้สอน 15 ชั่วโมง	
2) รายวิชา LA1012 กฎหมายลักษณะบุคคล 2 หน่วยกิต				
	11-22 ส.ค. 68	15 ชั่วโมง	E-learning 15 ชั่วโมง	อ.อิทธิกุล เขียวชาญ
เสาร์	23 ส.ค. 68	08.00-16.00 น./ 8 ชม.	เรียนในชั้นเรียน	
อาทิตย์	24 ส.ค. 68	08.00-17.00 น./ 7 ชม.	โดยอาจารย์ผู้สอน 15 ชั่วโมง	
สอบบล็อกที่ 1 วันอาทิตย์ที่ 31 สิงหาคม 2568				
เวลา 09.00-12.00 น. วิชา LA4002 ประวัติศาสตร์กฎหมาย				
เวลา 13.00-16.00 น. วิชา LA1012 กฎหมายลักษณะบุคคล				

กรณีสอบไม่ผ่านรายวิชาใด สอบซ่อมได้ 1 ครั้ง

กรณีมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถเข้าสอบได้ ต้องยื่นเรื่องเพื่อขอสอบรอบพิเศษ

บล็อกที่ 2				
3) รายวิชา LA3012 กฎหมายลักษณะครอบครัว 2 หน่วยกิต				
วัน	วันที่	เวลา/ชั่วโมง	รูปแบบการสอน	อาจารย์ผู้สอน
	1-5 ก.ย. 68	15 ชั่วโมง	E-learning 15 ชั่วโมง	อ.ศิริรินทร์พร อารมดี
เสาร์	6 ก.ย. 68	08.00-17.00 น./ 8 ชม.	เรียนในชั้นเรียน	
อาทิตย์	7 ก.ย. 68	08.00-16.00 น./ 7 ชม.	โดยอาจารย์ผู้สอน 15 ชั่วโมง	
4) รายวิชา LA1023 หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย 3 หน่วยกิต				
	8-12 ก.ย. 68	22 ชั่วโมง	E-learning 22 ชั่วโมง	อ.นันทนภาฤทธิ พูลลาภ
อาทิตย์	14 ก.ย. 68	08.00-17.00 น./ 8 ชม.	เรียนในชั้นเรียน	
เสาร์	20 ก.ย. 68	08.00-16.00 น./ 7 ชม.	โดยอาจารย์ผู้สอน 23 ชั่วโมง	
อาทิตย์	21 ก.ย. 68	08.00-17.00 น./ 8 ชม.		
สอบซ่อมบล็อกที่ 1 วันเสาร์ที่ 27 กันยายน 2568 (เวลาเหมือนบล็อกที่ 1)				
สอบบล็อกที่ 2 วันอาทิตย์ที่ 28 กันยายน 2568				
เวลา 09.00-12.00 น. วิชา LA3012 กฎหมายลักษณะครอบครัว				
เวลา 13.00-16.00 น. วิชา LA1023 หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย				

จุดเด่นของหลักสูตร

 งานที่มอบหมายผ่าน E-learning 30%
 การสอบ 70%

 สามารถสอบซ่อมได้ 1 ครั้งต่อ 1 รายวิชา

- กรณีนักศึกษาขาดสอบ

- กรณีนักศึกษาเข้าสอบแล้วได้ระดับคะแนน D หรือ F

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

จำนวนหน่วยกิต : ไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
(1) วิชาบังคับ		23	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์		2	หน่วยกิต
(2) วิชาเลือก		7	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	94	หน่วยกิต
(1) กลุ่มวิชาเอกบังคับ		78	หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชาเอกเลือก		16	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

ระยะเวลาการศึกษา

จบ 2 ปี หรือ 3 ปี และเทียบโอนรายวิชาได้

 วุฒิปริญญาตรี/ปวส. เรียน 2 ปี (24 เดือน)

 วุฒิ ม.6/ปวช. เรียน 3 ปี (34 เดือน)

 เทียบโอนจากปริญญาตรี/ปวส. ได้

 เทียบโอนจากหลักสูตรนายสิบตำรวจได้

อาทิ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศกับเรียนรู้ การดูแลและเสริมสร้างสุขภาพแบบองค์รวม

การเทียบโอนเป็นไปตามเงื่อนไข >> จบไม่เกิน 10 ปี หน่วยกิตเท่ากันหรือมากกว่า เนื้อหารายวิชาไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 และได้เกรด C ขึ้นไป

ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายไม่แพง ผ่อนจ่ายเป็นรายเดือน

 จ่ายค่าเทอมเป็นงวด ๆ

 เดือนละ 3,200 บาท (ชำระจ)

เดือนละ 5,000 บาท

(บุคคลทั่วไป)

 วุฒิปริญญาตรี/ปวส. 24 งวด

 วุฒิ ม.6/ปวช. 36 งวด

*ไม่รวมค่าแรกเข้า และค่าเทียบโอน (ถ้ามี)

📌 หลักสูตรได้มาตรฐาน ผ่านการรับรอง

- 📌 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยฯ
- 📌 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- 📌 สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ
- 📌 สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.)

“เรียนจบหลักสูตร ศึกษาต่อยอดได้ ไร้ปัญหา”

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
THE INSTITUTE OF LEGAL EDUCATION THAI BAR ASSOCIATION
32/2-8 หมู่ที่ 16 ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 10170
โทรศัพท์ 0-2887-6834, 35, 36, 39 หรือ 0-2887-6801-9 ต่อ 404 โทรสาร 0-2887-6839

แผนกทะเบียนนักศึกษา

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

รายชื่อมหาวิทยาลัยของกลุ่มภาครัฐ-กลุ่มมหาวิทยาลัยภาคเอกชน-กลุ่มสถาบันราชภัฏ-กลุ่มวิทยาลัยและกลุ่มมหาวิทยาลัย
ต่างประเทศที่สามารถสมัครเข้าเป็นนักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาตั้งมีรายนามดังต่อไปนี้

กลุ่มมหาวิทยาลัยภาครัฐ

1. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ...

19. มหาวิทยาลัยสัทธาภิรมย์

20. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

21. มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

22. มหาวิทยาลัยปทุมธานี

23. มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

24. มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

25. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (มติคณะกรรมการอำนาจการอบรมศึกษาทนายความครั้งที่ 282 (ณ. 2552) สมัย 6/กทท)

และ กทสทท (มติคณะกรรมการอำนาจการอบรมศึกษาทนายความครั้งที่ 398 (21 พ.ย. 61) (สมัย 71 / กทค 2)

26. มหาวิทยาลัยอีสาน / หรือ มหาวิทยาลัย/วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ

27. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี/หรือ วิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

รายชื่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ที่สำนักงาน ก.พ. รับรองคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา
ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๔.๗/๒๕๓ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๕

ที่	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ประเภทหลักสูตร	ปี พ.ศ.	วันที่ สป.อ. พิจารณาความสอดคล้อง
๑	หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต และ อนุปริญญา	สาขาวิชานิเทศศาสตร์	หลักสูตรปรับปรุง	๒๕๖๔	๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕
๒	หลักสูตรศิลปศาสตรศษุบัณฑิต	สาขาวิชาการสอนภาษาจีน	หลักสูตรปรับปรุง	๒๕๖๔	๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

อาจารย์ที่ปรึกษาดูแลใกล้ชิด วางแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

Click to add text

 ดูแลใกล้ชิด เป็นคู่คิดด้านการเรียน
การปฐมนิเทศ และการเตรียมความพร้อม
ช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อนักศึกษาภาคสมทบ

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะนิติศาสตร์
จัดกิจกรรมปัจเจกนิเทศน์นักศึกษาภาคสมทบและกิจกรรมเสวนาออนไลน์
"เส้นทางก้าวสู่วิชาชีพกฎหมาย"

ร่วมพูดคุยกับกูรูที่อยู๋ในสนามจริง...

- ◆ การเตรียมพร้อมกับการเรียนต่อเนติบัณฑิต
- ◆ เปิดเส้นทางสอบทนายความ อัยการ และผู้พิพากษา
- ◆ ไขข้อข้องใจทำงานไปด้วย สอบไปด้วย จะไหวมั๊ย

วิทยากร

 ดร. น. ส. สรีนิวาสัน คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	 ดร. น. ส. สรีนิวาสัน คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	 ดร. น. ส. สรีนิวาสัน คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	 ดร. น. ส. สรีนิวาสัน คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
---	---	---	---

zoom f LIVE
SUNDAY
31 ก.ค. 65
17.00 - 18.30 น.

ภาพบรรยากาศการเรียน-การสอบ

เสียงสะท้อนจากผู้เรียน

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ภาคสมทบ

“สิ่งที่ประทับใจมากที่สุด คืออาจารย์ผู้สอนที่ใส่ใจนักศึกษา และมุ่งมั่นที่จะให้นักศึกษาที่จบออกไปได้ความรู้เพิ่มเติมที่วิธีการสอนที่เป็นกันเอง ไม่กดดัน มีการสอบถามและโต้ตอบกับนักศึกษา”

ส.ต.อ. รุติพงษ์ เสงระบำ
ผ.บ.หมู่(ป.)สภ. เมืองพัทยา
ชุดปฏิบัติการพิเศษสถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา
นักศึกษาภาคสมทบ รุ่นที่ 1

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ภาคสมทบ

“อาจารย์ช่วยให้คำแนะนำตลอดจนจบหลักสูตร มีปัญหาใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรเรียน อาจารย์แก้ไขให้ได้เลย... จริง ๆ การเรียนกฎหมายไม่ยาก แต่ต้องมีความตั้งใจ และหมั่นทบทวนบทเรียนที่อาจารย์สอน”

ส.ต.ท. ฉัตรชัย คำสนธิ
ผ.บ.หมู่ ป. สภ.ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
นักศึกษาภาคสมทบ รุ่นที่ 1

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ภาคสมทบ

“การเรียนกฎหมาย เราต้องหมั่นอ่าน หมั่นท่องจำ แล้วจะเข้าใจมากขึ้น อาจารย์ที่คณะใจดีและเป็นกันเอง รับฟังความเห็นของนักศึกษาหลังจากการสอน และยังรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาด้วย”

ส.ต.ต. ทินวัฒน์ กัปปะพะ
ผ.บ.หมู่ สส.สภ. ประจวบคีรีขันธ์
นักศึกษาภาคสมทบ รุ่นที่ 1

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ภาคสมทบ

“หลักสูตรได้วางแผนสำหรับคนที่มีการทำงานประจำ ทำให้สามารถแบ่งเวลาเรียนได้ในวันหยุด ไม่กระทบกับการเรียน... ประทับใจอาจารย์ทุกท่านที่เข้าใจนักศึกษา ใส่ใจนักศึกษา ทำให้การเรียนมีบรรยากาศที่ดีครับ”

ส.ต.ต. ทินกฤต กัปปะพะ
ผ.บ.หมู่ สส.สภ. บางพลี สมุทรปราการ
นักศึกษาภาคสมทบ รุ่นที่ 1

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

“อาจารย์ช่วยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนที่เป็นกันเอง และพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ช่วยเหลือกันในการเรียนครับ”

ส.ต.ท. อนุชิต กาทองทุ่ง
ผบ.หมู่.ฝอ.ภ.จว.สมุทรปราการ
ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ
นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ภาคสมทบ รุ่นที่ 1

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

“เนื่องด้วยผมทำอาชีพเป็นข้าราชการตำรวจ วิชากฎหมายจึงจำเป็นที่จะต้องทราบ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อยอดในอนาคต”

ส.ต.ท. ตวยพัฒน์ แสงประสิทธิ์
สถานีตำรวจภูธร บางเสาธง
นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ภาคสมทบ รุ่นที่ 1

คณะได้ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย

หลังจากการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบของคณะฯ ดังนี้

การเรียนการสอนภาคสมทบ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า **ภาคพิเศษ ภาคค่ำ หรือเสาร์ อาทิตย์** หมายถึง หลักสูตรการเรียนการสอนที่เปิดขึ้นเพิ่มเติมจากหลักสูตรปกติ โดยมีเวลาเรียนที่แตกต่างไปจากภาคปกติ เพื่อให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายที่มีข้อจำกัดด้านเวลา เช่น ผู้ที่ทำงานประจำอยู่แล้ว ต้องการเรียนไปด้วยทำงานไปด้วย และสามารถจัดสรรเวลาได้ ต้องการเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา ทำงานที่ตรงกับสาขาที่ต้องการต่อยอดกรณีสองสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม เป็นต้น

ลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนภาคสมทบ

ลักษณะ	ภาคสมทบ / ภาคพิเศษ	ภาคปกติ
เวลาเรียน	ส่วนใหญ่อยู่ นอกเวลาราชการ เช่น ช่วงเย็น , ช่วงค่ำ, หรือ เฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์	ส่วนใหญ่เรียน ในเวลาราชการ (จันทร์ - ศุกร์, เวลา 08.00 น. - 16.00 น.)
กลุ่มเป้าหมาย	ผู้ที่ทำงานประจำ, ผู้ที่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา, ผู้ที่ต้องการเรียนต่อแต่มีอายุมากแล้ว	นักเรียน/นักศึกษาที่เรียนเต็มเวลา
หลักสูตร/เนื้อหา	ใช้หลักสูตรเดียวกันกับภาคปกติ และได้รับวุฒิการศึกษาเดียวกัน	หลักสูตรมาตรฐานทั่วไป

สรุปและข้อเสนอต่อแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบ มีดังนี้

1) ควรมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนั้น การทำการสำรวจไปยังแหล่งงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม เพื่อศึกษาแนวโน้มการศึกษาภาคสมทบของคณะฯ

2) การจัดการเรียนการสอนแบบบล็อกคอร์สที่สอนและสอบแต่ละรายวิชาที่เอื้อต่อกลุ่มเป้าหมายที่ทำงานแล้ว รายวิชาสามารถเทียบโอนได้ และใช้เวลาเรียนให้จบภายใน 2-3 ปี ตามวุฒิการศึกษาที่สมัคร

3) ค่าใช้จ่ายไม่แพงมากนัก หากเทียบกับสถาบันการศึกษาอื่น ดังนั้น การเปิดหลักสูตรจำเป็นต้องมีการสำรวจและเก็บข้อมูลก่อนว่า สถาบันการศึกษาใดที่เปิดหลักสูตรเหมือนกับหลักสูตรที่เราเปิดอยู่ และค่าใช้จ่ายเป็นเท่าใด เพื่อให้หลักสูตรสามารถแข่งขันได้ในตลาด โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบัน ปัจจัยด้านราคาเป็นสิ่งสำคัญ จึงจำเป็นต้องคิดตัวเลขต้นทุนของหลักสูตร จำนวนที่จะรับเข้า จุดคุ้มทุน เพื่อนำมาสู่การคิดค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บ รวมถึงการผ่อนจ่ายเป็นรายเดือนก็เป็นแรงจูงใจให้คนสนใจ เพราะคนทำงานแล้วบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของตนเองได้

3) การทราบถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการรับเข้าศึกษา และประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น กรณีของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตภาคสมทบ ที่มุ่งเน้นกลุ่มข้าราชการตำรวจ

จบหลักสูตรนายสิบตำรวจเป็นหลัก ก็จะมุ่งประชาสัมพันธ์ไปยังสถานีตำรวจนครบาล สถานีตำรวจภูธร ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธร รวมทั้งทำความร่วมมือกับหน่วยงานของทางตำรวจ เช่น กองบังคับการตำรวจภูธรที่ 2 เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

4) การมีระบบหลังบ้านของการรับสมัครและการจัดการเรียนการสอนที่ต้องมีการบริหารจัดการ และดูแลนักศึกษา ทั้งการส่งเอกสาร การรับชำระค่าสมัคร ค่าเทอม การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่ต้องอัปเดต และเชื่อมต่อข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย เนื่องจากบางเรื่องหลักสูตรและคณะไม่สามารถดำเนินการได้เองทั้งหมด

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัย เรื่อง

“การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักสังคมสงเคราะห์: การวิจัยเชิงคุณภาพ”

วันที่ 10 กันยายน 2568 เวลา 19.00 – 21.00 น.

ปีการศึกษา 2568

.....
ผู้เข้าร่วมการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย อ.ดร.โชคชัย สุทธาเวช อ.นวลใย วัฒนกุล
อ.ดร.นุชนาฏ ยูฮันเงาะ อ.ดร.กฤตวรรณ สาหรัย คุณสมจิตร ภูมิสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และผู้แทนจากองค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผ่านโปรแกรม zoom meeting จำนวน 47 คน

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นการวิจัยเป็นมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 ถึงปัจจุบัน ในปีการศึกษา 2565-2566 คณะฯ ได้จัดทำโครงการ Writing workshop ร่วมกับ York University เพื่อพัฒนาอาจารย์ที่เปิดการเรียนการสอนสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย ในการเขียนบทความวิชาการ และต่อยอดด้วยการจัดโครงการบริการวิชาการในปีการศึกษา 2567-2568 เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการวิจัย ดังนั้นคณะฯ จึงบูรณาการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับการจัดโครงการดังกล่าวต่อเนื่องจากปีการศึกษา 2567 ในประเด็นจริยธรรมในงานวิจัย และคณะฯ เห็นว่างานวิจัยของคณะฯ โดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งนับเป็นจุดเด่นในการทำวิจัยทางสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม ดังนั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นงานวิจัยเชิงคุณภาพ และได้นำมาบูรณาการกับโครงการ Writing workshop ซึ่งมีทั้งคณาจารย์ในคณะ นักศึกษาทุกระดับชั้นปี และบุคคลภายนอกผู้สนใจ โดยมีข้อสรุปดังนี้

อ.ดร.โชคชัย ได้นำกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเริ่มจากการบรรยายเรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ Professor Dr. Ian Shaw Lecturer, School for Business and Society, York University มีรายละเอียด ดังนี้

Qualitative Research and Analysing Qualitative Data

Ian Shaw
September 2025

What is Qualitative Research?

A quick summary

Four kinds of puzzle question

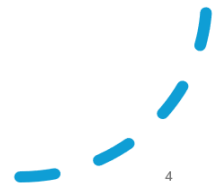
1. How or why did X develop?
(*developmental* puzzle)
2. How does X work? (a *mechanical* puzzle)
3. What can we learn by comparing X with Y? (a *comparative* puzzle)
4. What causes X or what influence does X have on Y? (a *causal* puzzle or predictive)

3

What are the different dimensions of qualitative research?

- There are two dimensions at work.
- First, are you dealing with *single* or *multiple* cases?
- Second, *time* – the present, past, or over time into the future.

4

MARKS OF QUALITATIVE RESEARCH

- 1. It often involves immersion in situations of *everyday life*.
- 2. The researcher's role is to gain an overview of the *whole* of the culture and context under study.
- 3. But this is pursued through inquiry into the *particular*.
- 4. The whole and the *particular* are held in tension. 'Small facts speak to large issues'
- 5. The researcher attempts to capture data on the perceptions of local actors "from the inside"

5

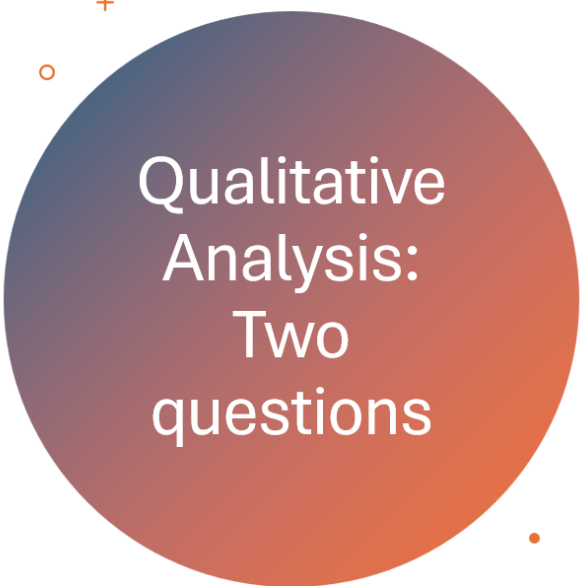
Marks of Qualitative Research (2)

6. Respondent or *member categories* are kept to the foreground throughout the research. This is linked to a strong *inductive* tradition in qualitative research.

7. qualitative research is characteristically *interpretive*. 'A main task is to explicate the ways people in particular settings come to understand, account for, take action, and otherwise manage their day-to-day situations' (Miles and Huberman

8. The researcher is essentially the main instrument in the study, rather than standardized data collection devices. It is here that the word '*reflexive*' often occurs

9. Most analysis is done in *words*

Qualitative Analysis: Two questions

1. What should I do to plan in advance for analysis – and when should I do it?
2. Doing qualitative analysis?

- Notes:
- I will do this at a basic level. I sometimes quote authors, if I think they express it better than I can.
- A ‘challenge’ is that unlike quantitative data, we are talking about text and words, and I can only speak and illustrate in English. I teach analysis through examples, but I cannot ask you to read and analysis text where people are speaking often in conversational English.

Unlike quantitative data, qualitative research does not have wholly separate ‘stages’

- ‘Finding a focus is not something we consider as an afterthought, once we have embarked on our research and already produced our data. It is a process initiated in the very moment we first conceive of a research project. It is more or less explicit in the articulation of our research objectives, in the design of the project, in the kind of data we have decided to collect and what we anticipate doing with it.’ (Dey – *an old and little known, but excellent and helpful book*)
- Throughout the research we need to think and act in the light of how we expect to make sense of the subsequent data.
- Jacqueline Wiseman made the point clearly fifty years ago, when she referred to how the ‘constant interplay of data gathering and analysis is at the heart of qualitative research. It is therefore difficult to discuss coding, processing, analysis, and writing without also discussing planning and data gathering... For me, with the possible exception of the early planning stages, all aspects of the research act are going on almost simultaneously.’ (Wiseman, 1974: 317).

Data collection and analysis are interrelated processes

- This opening principle influences all that follows. E.g. in Grounded Theory (a very influential approach) ‘analysis is necessary from the start because it is used to direct the next interview and observations’
- ‘if one does not alternately collect and analyse data, there will be gaps in the theory, because analysis does direct what one focuses upon during the interviews and observations’
- ‘Every concept brought into the study or discovered in the research process is at first considered provisional. Each concept earns its way into the theory by *repeatedly* being present in interviews, documents, and observations in one form or another – or by being significantly absent’

9

So....

- Even if you have completed data collection, it will be important for your analysis to go back and ask yourself,
- ‘How did my decisions about what data to collect and how to collect it influence the possibilities for analysing it?’

Kinds of Data in Qualitative Research

Coding

- ‘coding is the fundamental analytic process used by the researcher’.
- It involves *abstraction* (‘the practice of dividing the whole into elements that are distinct from one another and from their original contexts’) and *generalizing* (‘the practice of finding what is common or repeated among these elements’). Coding is motivated by the wish to ‘find *objective* knowledge in these expressions of *subjectivity*’
- ‘Open coding.’ Inductive at this first stage. Open coding is pursued through questioning and through constant comparison, as a way of ‘fracturing the data’. The goal is to “open up” the data, uncover new theoretical possibilities, and generate a rich understanding of the subject from the ground up. This process is an ongoing, repeated step that helps to discover and develop as many ideas as possible before moving to more structured analytical stages
- Dey expresses this as ‘Analysis ... involves breaking data down into bits, and then ‘beating’ the bits together.’

Exercise – Open Coding

‘Free Exchange’

Please open the text of the example.

I will talk through this.

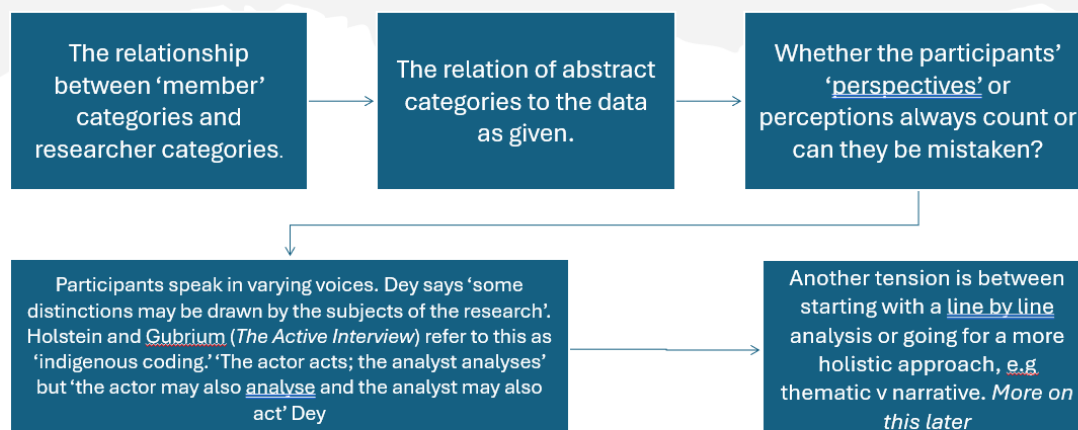
Coding example 2: Coping with Multiple Sclerosis (MS)

- ‘I try to set that MS aside, so that it doesn’t become a millstone. But that is difficult. Every day I start at the same level and every day I make the transfer from bed to chair. I always was an active person and now I cannot even walk, and I am tired all the time. I have trouble **putting MS aside**, because I am **confronted** with it every time. Sometimes I am inclined to do nothing at all anymore. I feel **rebellious** and the dominant feeling about the whole situation is **powerlessness**. Yes, it’s a disaster because there is nothing that helps and I am **more and more swallowed** by MS....
- My wife is **tired**. I can see that, and I almost feel **guilty** about that. But I get **rebellious** from that. Every time something should be done here in the house, it is she who **has to** do it. I **have to** ask everything, and she always **has to** consider me. All that asking, she must do everything and I **have to** **disturb her so often**. And we **dispute** about that because she is not ill, I am ill. And I **have to** deal with all that. **It is not only the physical complaints**, but this illness involves many mental problems.’

Two important questions

- First, what is an observation?
- Second, how can an observation be judged similar to or related to some other observations? Why put a bit of data into one pile, but not into another? 'This is a question which researchers have had some difficulty in answering, in part because there is no single or simple answer.' It is often posed as 'should I take my initial theorizing as the way to frame my analysis or do I 'bracket' my earlier ideas and try to 'hear' the data?' (Dey)
- We are involved in a process of *constant comparison*

This raises important issues for analysis

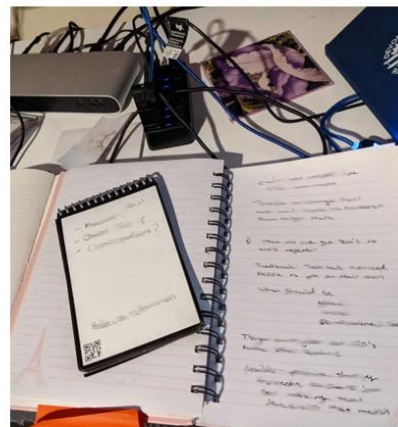
Bracketing?

- How should we respond to frequently heard suggestions that we should put aside our own views when doing analysis? Can we put aside (bracket) preconceptions so that the true experiences of respondents are reflected in the analysis and reporting of research?
- Someone recommended that before we analyse – in fact he said before we gather data! – we should review our personal experience of the topic of interest. Doing this may have two apparently 'opposite' effects. First, 'deep and long-lived familiarity with the culture under study has, potentially, the grave effect of dulling the investigator's powers of observation and analysis', but 'it also has the advantage of giving the investigator an extraordinarily intimate acquaintance with the object of study'
- But when analysing we should be ready to 'glimpse and systematically reconstruct a view of the world that bears no relation to our own', and 'come to the text with a certain ... wonder, refusing to supply the assumptions and understandings.'

17

Practical preliminaries: Fieldnotes, Diaries and Memos

- It may be helpful to think of memos as essentially private, like diary entries. We don't have to justify them to anyone. We may record our first impressions of the data...We may put down a mixture of what seem to us confused ideas. We may ask naïve questions. Memoing should be a creative activity, relatively free from the demands of logic and the requirements of corroborating evidence. Memos should be suggestive; they needn't be conclusive.

Everyday rules for transcribing

- As with all decisions about the recording and working with data, we should avoid treating transcription only as a series of technical judgements.
- **Is it possible to transcribe selectively?** Almost always I would say 'No'. This is because unless you have very clear propositions that you are looking at, then selective *transcription* is in effect selective *analysis*, in which you are deciding what is important before you have properly looked at the data. Because you are working with qualitative material such as semi-structured interviews, this points to the probability that you do not know what will be relevant and what not.
- **Should the transcription be word for word?** There are different levels of transcription. Parts of the interview that are clearly opening preambles or closing 'signing off' remarks can be left out, but that is about all. You need to decide what your transcription conventions will be.

19

More about transcribing

- Issues for transcribers – verbal features such as hesitations, pauses, false starts etc; and non-lexical expressions – *ums* and *aaahs*. Capturing punctuation is difficult. The digital sound record is itself selective.
- The move from speech to text also changes the relationship of discourse to the speaker. Asking what a text means is not the same as asking what the speaker meant. The 'said' now comes to matter more than what the author meant to say.
- The move to text also changes the audience – not the person/s to whom the speaker addressed but anyone who can read it.

Interpreting and Knowing

- 'No text has a single correct interpretation'
- '(t)he question is whether social scientists can ever justifiably claim to understand actors' interests better than those actors do themselves'
- I take an anti-relativist position – one can have conflicting theories but this does not necessarily mean conflicting truths. If this question interests you, I have discussed it fully in my *Social Work Science* 2016)
- This is connected to the question is what differences/disagreements should or can be regarded as differences of *judgement* and what should or can be seen as matters of *taste*. The distinction rests in seeing matters of judgement as 'discussable' such that evidence and argument can be brought to bear.

AN EXAMPLE

- I may say that paintings by Zhang Daqian (張大千, 1899–1983) - 'Mount Lu' or 'Lotuses in Five Colours' (the next slide), for instance - are beautiful

JUDGEMENT AND TASTE

- In saying so, I am saying something about me but also something about the painting. I do not have to insist there are universal aesthetic standards to judge paintings, but still 'I mean it to be understood that there is something about the painting that is the occasion of my saying so and ought to cause you to respond as I respond' (Shapin)

24

Analysing Answers and Stories

Themes
Narratives

25

Rushing to themes

- Beware the danger of rushing to themes and forgetting the context. Analysis is often approached with the assumption that we know the themes because we have the data collection instrument.
- *So I caution against assuming you know what your themes will be.*

26

My advice

- as an initial step forget the instrument and what you thought would be the themes and *look at the data*. Otherwise one is drawn into the very misleading assumption that – in a way rather similar to the logic of surveys and questionnaires – the possibilities for analysis are entirely contained within the instrument text.

Start by selecting an interview that you think had much to tell you, but which held some puzzles for you, and perhaps went against what you anticipated.

Do this when you have a block of at least three hours uninterrupted time and when you know from experience you are at your best mentally.

- Decide whether you will do this on screen or on hard copy. If you are doing it on hard copy you should format in addition by setting a wide right hand margin [or left hand margin if you are left-handed]. I do this on screen, but do what you feel most comfortable with.

27

advice - (continued)

- Then work through the transcript in concentrated fashion marking it up.
- I find I make different kind of 'marks':
- I highlight passages that I find either interesting or puzzling, but where I am not sure what is being said. I may colour code to denote different 'puzzles'
- I mark what seem to be key words, phrases - by 'key' I usually will not be sure at this stage why I think they are 'key.' (cf on Memos).
- In 'Word' I use the 'Comment' function in two very different ways. 1. to mark what seem to be key *for the speaker*. 'First order categories/concepts/facts' At this stage I try my utmost not to 'translate' these into researcher concepts or social worker concepts. 2. Observations, thoughts, reminders, links. I usually do these in *italics*. I want to retain a distinction between data and its interpretation based on intentionality.

28

Next step – and why

- Then I move to working on a contrary 'case' that I think will not easily fit with my tentative analytic ideas.
- There are two principles at stake here:
- First, I am forcing myself to examine the unexpected, the puzzling, and the incongruous. To look for what does not seem to make sense and ask how this could have made sense to a reasonable person. *Whatever you do, DO NOT explain these away.*
- Second, I make myself try to falsify, rather than search for expanding confirmatory notions. VERY IMPORTANT

29

- You could go back to the exercise on Free exchange to try doing this

30

Narrative

Analysing stories - Narrative Analysis

31

Narrative – what is told and how it is told

- We can think of narrative as either *resource*, where the text is read for what it tells us about the subject matter of the story, and as *topic*, where the story tells us about the processes through which a life is constructed.
- Here is a short ‘story’ about how someone decided to seek the help of a social work agency
- ‘I met a woman up at the laundry and I just was... oh I was desperate! I just burst out crying. I thought I was on my own actually, it was late at night. And a woman started talking to me, a complete stranger... I poured out my life to her. You know how you meet someone and you talk to them. She said she’d been to the FWA and she knew others who had been there too. After telling me her case, she said they were bound to help me – to give me financial help – that it was a dot on the cards... And I thought to myself, well, I *will* go.’

The FWA is a London NGO, The Family Welfare Association

32

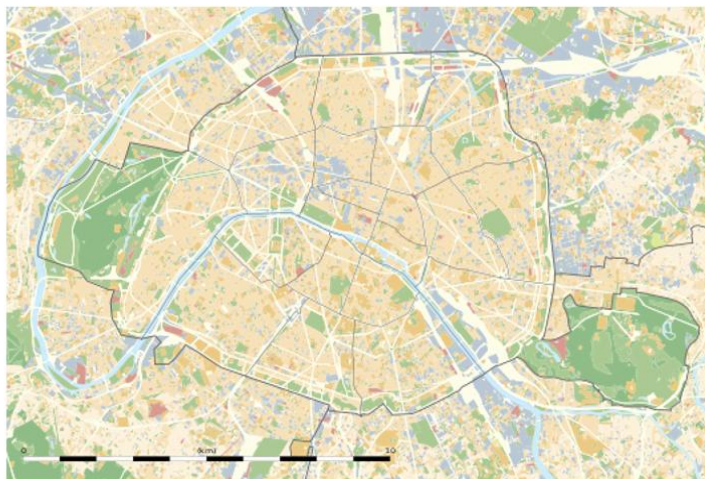
What do you think about this story?

- Narratives – and Mrs Hunter’s brief story - can be understood as having
 - i. A plot. The dynamic tension that holds the story together and moves it along
 - ii. Episodes. Autobiographical events central to the story
 - iii. Themes
 - iv. Characters
 - v. A point of view from which the story is told.

We do not have time to do this exercise, but I recommend that you look for narratives in your data and then think how to analyse them as wholes not in parts

Place, Space and Time

- We do not have time to talk about how to understand and make sense of Place, Space and Time in qualitative data
- You can read Chapter Ten in Shaw and Holland (2014) and Shaw, I. 2010. 'Places in time: contextualizing social work research' in Shaw, I., Briar-Lawson, K., Orme, J., and Ruckdeschel, R *Sage Handbook of Social Work Research* London: Sage Publications.

Place, Space and Time

- This would take us to the important ways in which qualitative research comes from the history of social anthropology and ethnography

Documents

- We should distinguish the meaning of documents at three levels:
- First, the *intended* content, or the meaning(s) the author intended to produce.
- Second, the *received* content - the meaning constructed by the audience. In this way texts typically have multiple meanings.
- Third, there is the *meaning constructed by the researcher*. This recognises that the text may have meanings beyond the intentions. 'As soon as a researcher approaches a text to interpret its meaning, he or she becomes a part of its audience' (Scott).

Textual analysis- Example

- 'textual analysis involves mediation between the frames of reference of the researcher and those who produced the text' (Scott).
- For example, a social worker may intend a community care contract to be a means of empowering service users. A line manager may see the same document as a more or less adequate protection of agency accountability. A subsequent reader may interpret it as reinforcing or challenging conventional gender roles.
- *Texts may have meanings beyond their intentions.*

My interest in archives and documents

- Shaw, I. 2009. 'Rereading *The Jack-Roller*: hidden histories in sociology and social work' *Qualitative Inquiry*, 15 (7): 1241-1264. Reprinted in Shaw, I., Hardy, M and Marsh, J. Eds. 2016. *Social Work Research*. London: Sage Publications. Volume 1.
- Shaw, I. 2015. 'The archaeology of research practices: a social work case' *Qualitative Inquiry* 21 (1): 36-49.
- Shaw, I. 2016. 'Case work: Re-forming the relationship between sociology and social work' *Qualitative Research* 16 (1): 60-77.
- Shaw, I. 2019. 'The craft of journal practice.' *Qualitative Social Work*. 18 (2): 194-211
- Shaw, I. 2019. "'Let us go then, you and I": Journeying with Ada Eliot Sheffield.' *Qualitative Social Work* 18 (1): 116-138
- Shaw, I. F. 2023. Late colonial social work practice. *Qualitative Social Work*, 22(4), 735-752
- Shaw, I. 2023. 'Late colonial women in a welfare world.' *Asia Pacific Journal of Social Work and Development*. 33 (2): 114-126

References

- Babcock, B. A. (1980) 'Reflexivity: definitions and discriminations', *Semiotica* 30 (1/2): 1-14
- Dey, I. (1993) *Qualitative Data Analysis: A User-friendly Guide for Social Scientists*. London: Routledge
- Holstein, J. A., and Gubrium, J. F. (1995) *The Active Interview*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- McCracken, G. (1988) *The Long Interview*. Newbury Park: Sage Publications.
- Riemann, G. (2005) 'Ethnographies of practice—practicing ethnography', *Journal of Social Work Practice*, 19(1): 87-101.
- Riemann, G. (2011) 'Self-reflective ethnographies of practice and their relevance for professional socialisation in social work', *International Journal of Action Research*, 7(3): 1-32.
- Shaw, I and Holland, S 2014. *Doing Qualitative Research in Social Work* London: Sage Publications.
- Wiseman, J. P. (1974) 'The research web', *Journal of Contemporary Ethnography* 3 (3): 317-328.

หลังจากการบรรยาย ในที่ประชุมได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตอบคำถาม พบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยที่มักจะศึกษาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน เป้าหมายคือการได้ภาพรวมของวัฒนธรรมหรือบริบทที่กำลังศึกษาผ่านการตรวจสอบรายละเอียดเฉพาะเจาะจง โดยมีหลักการสำคัญที่ว่า "ข้อเท็จจริงเล็ก ๆ น้อย ๆ สามารถสะท้อนประเด็นที่ยิ่งใหญ่ได้" นักวิจัยพยายามเก็บข้อมูลจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายใต้การศึกษา "จากภายใน" ซึ่งนักวิจัยเองเป็นเครื่องมือหลักในการศึกษา แทนที่จะใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพมีประเพณีเชิงอุปนัยที่แข็งแกร่ง ซึ่งหมายความว่าหมวดหมู่และแนวคิดที่ผู้ให้ข้อมูลใช้ จะถูกให้ความสำคัญตลอดการวิจัย ในแนวทางนี้ อาจจะเริ่มต้นด้วยข้อมูลแล้วจึงพัฒนาทฤษฎีและข้อสรุปจากข้อมูลนั้น แทนที่จะเริ่มต้นด้วยทฤษฎีแล้วนำไปทดสอบ

การตีความ (Interpretive) การวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะเฉพาะคือการตีความ งานหลักคือการอธิบายว่าผู้คนในบริบทเฉพาะเจาะจงมีความเข้าใจ อธิบาย และจัดการสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของพวกเขาอย่างไร

การสะท้อนกลับ (Reflexivity) คำนี้มักใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากนักวิจัยเป็นเครื่องมือหลักของการศึกษา การเป็นนักวิจัยที่มีการสะท้อนกลับ หมายถึงการตระหนักว่า ภูมิหลัง ความเชื่อ และสถานะของตัวเองอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการและผลการวิจัยได้อย่างไร

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง (Constant Interplay of Data Gathering and Analysis) การวิจัยเชิงคุณภาพไม่ได้มีขั้นตอนที่แยกจากกันโดยสิ้นเชิงเหมือนการวิจัยเชิงปริมาณ Jacqueline Wiseman กล่าวว่า "การมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์เป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ" หมายความว่า การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์เกิดขึ้นพร้อมกัน และการวิเคราะห์จะส่งผลกระทบต่อสิ่งที่มุ่งเน้นในการเก็บข้อมูลในครั้งต่อไป

ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) เป็นแนวทางที่มีอิทธิพลมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์จะเริ่มต้นตั้งแต่เริ่มแรกของการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์จะถูกใช้เพื่อนำทางในการสัมภาษณ์และการสังเกตครั้งต่อไป ในแนวทางนี้ แนวคิดหนึ่งจะต้องปรากฏซ้ำ ๆ ในการสัมภาษณ์ เอกสาร หรือการสังเกต เพื่อ "มีที่ทางในทฤษฎี"

การทำรหัส (Coding) คือ กระบวนการวิเคราะห์พื้นฐานที่นักวิจัยใช้ ประกอบด้วยสองขั้นตอนหลัก: การสร้างนามธรรม (abstraction) คือการแบ่งส่วนทั้งหมดออกเป็นองค์ประกอบที่แตกต่างกัน และ สามัญการ (generalizing) คือการค้นหาสิ่งที่เหมือนกันหรือซ้ำ ๆ กันในองค์ประกอบเหล่านั้น เป้าหมายคือการค้นหา "ความรู้ที่เป็นกลางในสำนวนเชิงอัตวิสัยเหล่านี้"

การทำรหัสแบบเปิด (Open Coding) เป็นขั้นตอนแรกและเป็นแบบอุปนัยของการทำรหัส เกี่ยวข้องกับการ "แตกข้อมูลออกเป็นส่วน ๆ" โดยการตั้งคำถามและเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง วัตถุประสงค์คือเพื่อ "เปิดเผย" ข้อมูล เปิดโปงความเป็นไปได้ทางทฤษฎีใหม่ ๆ และสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเรื่องนั้น ๆ ตั้งแต่ต้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เพื่อค้นหาและพัฒนาแนวคิดให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก่อนจะก้าวไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ที่มีโครงสร้างมากขึ้น

การทบทวน (Bracketing) แนวคิดนี้หมายถึงการวางความคิดและความเห็นส่วนตัวไว้ข้าง ๆ ในระหว่างการวิเคราะห์ เป้าหมายคือเพื่อให้แน่ใจว่าการวิเคราะห์สะท้อนประสบการณ์ที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูล อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าความคุ้นเคยอย่างลึกซึ้งกับหัวข้อที่ศึกษาสามารถทำให้พลังการสังเกตของนักวิจัยลดลงได้ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถให้นักวิจัยมีความคุ้นเคยที่ใกล้ชิดกับวัตถุที่ศึกษาได้อย่างไม่น่าเชื่อ เป้าหมายคือการเตรียมพร้อมที่จะ "มองเห็นและสร้างมุมมองของโลกขึ้นมาใหม่อย่างเป็นระบบ" ที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเราเอง

การจดบันทึก (Memo-ing) เป็นการเตรียมการเชิงปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ บันทึกช่วยจำนี้เป็นเรื่องส่วนตัว เหมือนกับการจดบันทึกประจำวัน เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ที่สามารถบันทึกความประทับใจแรก แนวคิดที่สับสน โดยไม่จำเป็นต้องมีการพิสูจน์ บันทึกช่วยจำควรเป็นการชี้แนะ ไม่จำเป็นต้องสรุปผล

การวิเคราะห์เรื่องเล่า (Narrative Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์เรื่องราว สามารถมองเรื่องเล่าได้ทั้งในฐานะ แหล่งข้อมูล (resource) โดยอ่านเนื้อหาเพื่อดูว่าบออะไรเราเกี่ยวกับเรื่องราว หรือในฐานะ หัวข้อ (topic) ซึ่งเรื่องราวบอกเราเกี่ยวกับกระบวนการที่ชีวิตถูกสร้างขึ้น เรื่องเล่าสามารถทำความเข้าใจได้โดยการแบ่งองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น โครงเรื่อง (plot), เหตุการณ์ (episodes), แก่นเรื่อง (themes), ตัวละคร (characters) และมุมมองของผู้เล่า (point of view)

การพิสูจน์ข้อผิดพลาด (Falsification) หลักการสำคัญในการวิเคราะห์คือการพยายามพิสูจน์ข้อผิดพลาด แทนที่จะเพียงแคื่อยืนยันแนวคิดการวิเคราะห์เบื้องต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งใจตรวจสอบ "กรณีที่ขัดแย้ง" ที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของตัวเองได้ง่าย เป้าหมายคือการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่คาดคิด และถามตัวเองว่าข้อมูลนี้สามารถมีเหตุผลสำหรับบุคคลที่มีเหตุผลได้อย่างไร

คณะฯ มีการดำเนินการทำวิจัยเชิงคุณภาพมาหลายเรื่อง ย้อนกลับไปในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา เช่น

- การจัดการความรู้ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาเด็กพิการและคนพิการ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ของคนพิการ
- การพัฒนาสัมพันธภาพชุมชนด้วยศรัทธาแห่งบุญพรราชาของพื้นที่ชุมชนสามบาง “บางเสาธง บางปลา บางโหนด” จังหวัดสมุทรปราการ

- ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแปรรูปและต่อยอดผลิตภัณฑ์ปลิงกาสาของชาวบางยอ อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

งานวิจัยเหล่านี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ดังนั้นการได้ฟังการบรรยายทำให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพได้ลึกซึ้งมากขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จากการสรุปภาพรวมดังต่อไปนี้

โดยสรุปข้อดีของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีจุดแข็งหลายด้านที่ทำให้เหมาะกับการศึกษาประเด็นที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง เช่น การวิจัยเรื่อง

- เข้าใจบริบทเชิงลึก: สามารถเข้าถึงความหมาย ความเชื่อ และประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลในสถานการณ์จริง
- ความยืดหยุ่นสูง: นักวิจัยปรับวิธีการเก็บข้อมูลได้ตามสถานการณ์ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
- สร้างทฤษฎีใหม่: ไม่จำกัดอยู่กับกรอบทฤษฎีเดิม แต่สามารถพัฒนาทฤษฎีจากข้อมูลจริงที่พบ
- สะท้อนความเป็นมนุษย์: ให้ความสำคัญกับเสียงและมุมมองของผู้ถูกสัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายและมีชีวิตชีวา
- จับประเด็นที่ซ่อนอยู่: รายละเอียดเล็ก ๆ เช่น พฤติกรรมหรือคำพูด สามารถสะท้อนโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมที่ใหญ่กว่า

ปัจจัยที่ต้องคำนึงเพื่อพัฒนาการวิจัยเชิงคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ

การยกระดับคุณภาพของงานวิจัยเชิงคุณภาพ นักวิจัยควรใส่ใจในประเด็นต่อไปนี้:

1. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลหลายแหล่ง เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของการตีความ
2. ความโปร่งใสของกระบวนการ บันทึกขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์อย่างละเอียด
3. อธิบายบทบาทของนักวิจัยและอคติที่อาจมีผลต่อการตีความ ความเข้มแข็งของการตีความ ใช้การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบและการตรวจสอบซ้ำ ให้ผู้อื่นสามารถติดตามกระบวนการวิจัยได้

4. ความลึกและความกว้างของข้อมูล การเก็บข้อมูลเชิงลึกจากหลายมุมมอง ใช้การบรรยายที่ละเอียดเพื่อสะท้อนบริบทจริง

5. จริยธรรมการวิจัย (Ethics) เคารพสิทธิและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล สร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักวิจัยกับผู้ถูกศึกษา

แนวทางการพัฒนาต่อยอด

1. ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การบันทึกภาคสนาม
2. พัฒนา ทักษะการสะท้อนตนเอง (reflexivity) ของนักวิจัย เพื่อเข้าใจว่าตนเองมีอิทธิพลต่อการวิจัยอย่างไร
3. ผสมผสานกับ การวิจัยเชิงปริมาณ ในบางกรณี เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งของข้อสรุป
4. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (NVivo, Atlas.ti) เพื่อช่วยจัดการข้อมูลจำนวนมาก

